

Saksframlegg

Høring - forslag til nytt inntektssystem for kommunene fra 2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Overhalla formannskap	16/16	16.02.2016
Overhalla kommunestyre	15/16	29.02.2016

Rådmannens innstilling

Overhalla kommune viser til brev av 17.12.2015 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet med forslag til nytt inntektssystem for kommunene og avgir følgende høringsuttalelse:

1. Overhalla kommune vil poengtere betydningen av å ha et inntektssystem for kommunene som sikrer at alle innbyggere får tilgang til tilnærmet likeverdige tjenestetilbud uansett hvor i landet de bor. Sett i lys av at det foregår en betydelig verdiskaping i distrikts-Norge, er det viktig å videreføre en sterk distriktsprofil i inntektssystemet.
2. Overhalla kommune ser det som positivt at departementet i høringsnotatet erkjenner at geografi og avstander påvirker kommunestrukturen. I tillegg til geografi og avstander viser Overhalla kommune til de hovedmål og kriterier som er presentert i kommunereformen. Inntektssystemet bør dermed gjenspeile at det ikke kun er avstander som kan legges til grunn for en ønsket kommunestruktur.
3. Overhalla kommune mener samlet at strukturkriteriet gir utilsiktede omfordelingsvirkninger og innretningen på et slikt kriterium må vurderes nøye. At strukturkriteriet vil medføre at de største kommunene vil få betydelig økte overføringer, må blant annet være en utilsiktet virkning som må korrigeres.
4. På lik linje med regionalpolitiske tilskudd bør storbytilskuddet vurderes nærmere. Dersom endringene i inntektssystemet gir de omfordelingsvirkninger som høringsnotatet legger opp til, bør storbytilskuddet avvikles.
5. Overhalla kommune mener nivået på de regionalpolitiske tilskuddene må opprettholdes for å sikre inntektsgrunnlaget til distriktskommunene.
6. Overhalla kommune mener dagens skatteandel og skatteutjevning må videreføres slik at skattesvake kommuner også i fremtiden har mulighet til å levere likeverdige tjenester.

Behandling i Overhalla formannskap - 16.02.2016

Behandlet.

Innstilling i Overhalla formannskap - 16.02.2016, enst.:

Rådmannens forslag til vedtak vedtas.

Behandling i Overhalla kommunestyre - 29.02.2016

Behandlet.

Vedtak i Overhalla kommunestyre - 29.02.2016, enst.:

Formannskapets forslag til vedtak vedtas:

Overhalla kommune viser til brev av 17.12.2015 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet med forslag til nytt inntektssystem for kommunene og avgir følgende høringsuttalelse:

1. Overhalla kommune vil poengtere betydningen av å ha et inntektssystem for kommunene som sikrer at alle innbyggere får tilgang til tilnærmet likeverdige tjenestetilbud uansett hvor i landet de bor. Sett i lys av at det foregår en betydelig verdiskaping i distrikts-Norge, er det viktig å videreføre en sterk distriktsprofil i inntektssystemet.
2. Overhalla kommune ser det som positivt at departementet i høringsnotatet erkjenner at geografi og avstander påvirker kommunestrukturen. I tillegg til geografi og avstander viser Overhalla kommune til de hovedmål og kriterier som er presentert i kommunereformen. Inntektssystemet bør dermed gjenspeile at det ikke kun er avstander som kan legges til grunn for en ønsket kommunestruktur.
3. Overhalla kommune mener samlet at strukturkriteriet gir utilsiktede omfordelingsvirkninger og innretningen på et slikt kriterium må vurderes nøye. At strukturkriteriet vil medføre at de største kommunene vil få betydelig økte overføringer, må blant annet være en utilsiktet virkning som må korrigeres.
4. På lik linje med regionalpolitiske tilskudd bør storbytilskuddet vurderes nærmere. Dersom endringene i inntektssystemet gir de omfordelingsvirkninger som høringsnotatet legger opp til, bør storbytilskuddet avvikles.
5. Overhalla kommune mener nivået på de regionalpolitiske tilskuddene må opprettholdes for å sikre inntektsgrunnlaget til distriktskommunene.
6. Overhalla kommune mener dagens skatteandel og skatteutjevning må videreføres slik at skattesvake kommuner også i fremtiden har mulighet til å levere likeverdige tjenester.

Dokumenter i saken

Type	Dato	Tittel	Adressat
I	18.12.2015	Høring - Forslag til nytt inntektssystem for kommunene	Kommunal- og Moderniseringsdepartementet
S	09.02.2016	Høring - forslag til nytt inntektssystem for kommunene fra 2017	

Vedlegg:

Saksopplysninger

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har sendt på høring forslag til nytt inntektssystem for kommunene. Høringsfristen er satt til 1. mars 2016.

I kommuneproposisjonen for 2016 ble det varslet at regjeringen vil foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene, og at forslag til nytt inntektssystem skal presenteres i kommuneproposisjonen for 2017 (som offentliggjøres 11. mai 2016). I denne gjennomgangen skal inntektssystemet også ses i sammenheng med kommunereformen.

Inntektssystemet for kommunene i Norge består av tre hovedelementer:

- Innbyggertilskuddet (i utgangspunktet likt tilskudd pr innbygger, som korrigeres i en **utgiftsutjevning** basert på at kostnadsforskjeller mellom kommunene forsøkes forklart ut fra kostnadsnøkler som beskriver befolkningssammensetningen, avstander m.v.)
- Regionalpolitiske tilskudd
- Skatteelementer/inntektsutjevning.

Høringsnotatet fra KMD legger vekt på å beskrive ønsket endring i inntektssystemet, uten at det konkret vises kommunevise utslag.

Etter departementets vurdering bør ikke kommuner kompenseres for det man omtaler som frivillige smådriftsulemper på kommunenivå. Det foreslås derfor endringer i kompensasjonen for smådriftsulemper i inntektssystemet, slik at det ikke lenger blir gitt full kompensasjon for det man ser på som frivillige smådriftsulemper gjennom basiskriteriet. Basiskriteriet dekker i hovedsak administrative kostnader i kommunen. Det skal fortsatt gis full kompensasjon for smådriftsulemper på tjenestenivå grunnet bosettingsmønster.

Ved å ta bort kompensasjon for frivillige smådriftsulemper vil inntektssystemet etter departementets syn bli mer nøytralt hva angår kommunestruktur. I høringsnotatet skisseres det hvordan en modell kan utformes for å skille mellom frivillige og ufrivillige smådriftsulemper. Modellen tar utgangspunkt i et nytt *strukturkriterium*, basert på reiseavstander. Endelig modell vil bli presentert i kommuneproposisjonen for 2017 som blir presentert i mai 2016.

De viktigste endringene som foreslås i høringsnotatet er:

1. Kostnadsnøkler med tilhørende vekting oppdateres med nye analyser av sammenhenger mellom forklaringsvariabler (kostnadsnøkler) og kostnadsforskjeller, og kostnadenes sammensetning er målt på nytt (vektingen av kostnadsnøkler). Departementet er av den oppfatning at kostnadsnøkler og vekting er ren analyse, og at det ikke ligger politiske vurderinger bak de endringer som foreslås.
2. Basistilskuddet i utgiftsutjevningen endres til et tilskudd (strukturtilskuddet) som graderes etter reiseavstander for å nå 5.000 innbyggere. Dette skal gjøre inntektssystemet mer nøytralt i forhold til kommunestruktur, ved at kommuner med lave reiseavstander ikke lenger får full kompensasjon for å være en egen kommune.
3. Endringer i innretning og profil for regionalpolitiske tilskudd. Det legges større vekt på innbyggertall og behov for tilskudd. Behovet måles med distriktsindeksen. Det foreslås også en forenkling i tilskuddsstrukturen. Høringsnotatet sier ingenting om hvor store endringer i tilskuddsbeløp som vil følge av endret profil.

KS har gjort forsøk på foreløpige beregninger av effekter for utgiftsutjevning og gradert basistilskudd. Beregningene dekker anslag på effekt av nye kostnadsnøkler og endret vekting, og mulige virkninger av gradert basistilskudd. Samlet sett kan dette gi en nedgang i inntektene til kommunene i Nord-Trøndelag med ca 70 mill kr pr år (noe avhengig av valg av grenseverdi for strukturtilskuddet, dvs. hvor lang reiseavstand en kommune må ha til 5.000 personer for å oppnå fullt strukturtilskudd).

Endringer i kostnadsnøkler

For Nord-Trøndelag medfører endringene i kostnadsnøklerne at 15 av fylkets 23 kommuner samlet taper ca 43,8 mill. kr. årlig, mens de resterende 8 kommunene i fylket samlet vil tjene ca 6,5 mill. kr. på de foreslåtte endringene. I vårt fylke er det gjennomgående de minste kommunene som kommer best ut av endringene, med noen få unntak. Alle kommuner i fylket med over 3.000 innbyggere kommer dårligere ut. For Overhalla gir endringene en inntektsreduksjon på ca 2,8 mill. kr.

Kostnadsnøklerne bygger på statistiske analyser av variasjoner i kommunenes faktiske utgifter. KMD har gjort oppdaterte analyser av alle kostnadsnøklerne og vektingen av nøklene. Det foreslås endringer i alle nøklene og det er relativt store endringer i vektingen:

- *Grunnskole*: Kriteriet norskfødte 6-15 år med innvandrerforeldre (eks Skandinavia) tas ut. Sone og nabokriteriet vektes ned.
- *Pleie og omsorg*: Ingen endringer i kriterier. Innbyggere 0-66 vektet opp, mens innbyggere 90 år og over og psykisk utviklingshemmede 16 år og over vektes ned.
- *Barnehage*: Ingen endringer i kriterier. Men det skisseres en alternativ modell der den viktigste forskjellen er at utdanningskriteriet erstattes med antall heltidsansatte 20-44 år.
- *Kommunehelse*: Det legges større vekt på kriteriet innbyggere 67 år og over, samtidig som kriteriet for dødelighet tas ut. Sone og nabo vektes ned.
- *Barnevern*: Ingen endring i kriterier. Større vekt på kriteriet barn 0-15 år med enslig forsørger og personer med lav inntekt, mens innbyggere 0-22 år får mindre vekt.
- *Sosiale tjenester*: Urbanitetskriteriet erstattes med aleneboende 30-66 år, med litt lavere vekt. Andre kriterier vektes opp.
- *Landbruk*: Kriteriet areal dyrket mark går ut. Kriteriet antall jordbruksbedrifter vektes betydelig opp.
- *Administrasjon*: Ingen endring i kriterier.

Nesten alle kommuner i Nord-Trøndelag taper på endringene i avstandskriteriene og landbrukskriteriet. Alle kommuner i fylket taper på kriteriet for flyktninger. Noen kommuner i fylket taper svært mye på kriteriet for psykisk utviklingshemmede.

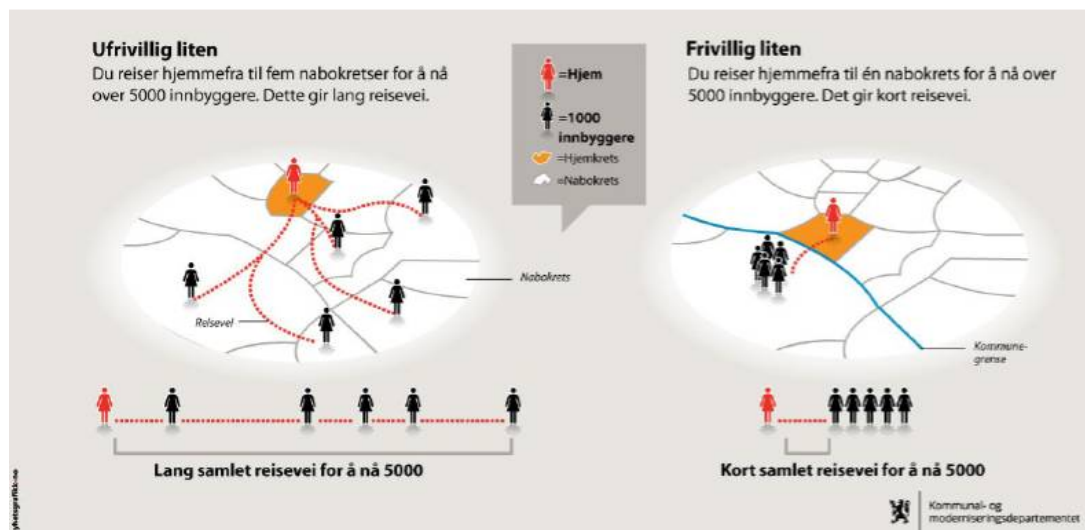
Strukturkriteriet

KMD foreslår et nytt strukturkriterium, der kommuner som har smådriftsulempene som ikke fullt ut kan anses som ufrivillige skal få en reduksjon i den delen av tilskuddet som knyttes til det såkalte basiskriteriet. Kriteriet skal være et mål på bosettingsmønster i kommunen og området rundt.

I dag fordeles basistilskuddet med et likt beløp pr kommune (13,2 mill kr i 2016), uavhengig av antall innbyggere i kommunen. Departementet mener et slikt tilskudd svekker nøytraliteten i inntektssystemet og gir et insentiv for å opprettholde en kommunestruktur med mange små kommuner. Det foreslåtte strukturkriteriet benyttes for å gradere kommunens basistilskudd og vil gi store omfordelingsvirkninger mellom kommunene. Midlene som på bakgrunn av strukturkriteriet trekkes ut av basistilskuddet, tilbakeføres kommunene gjennom tilskudd pr

innbygger. Kommuner med et visst antall innbyggere vil dermed få tilbakeført like mye som de taper på strukturkriteriet, mens kommuner med mange innbyggere i sum vil tjene på strukturkriteriet.

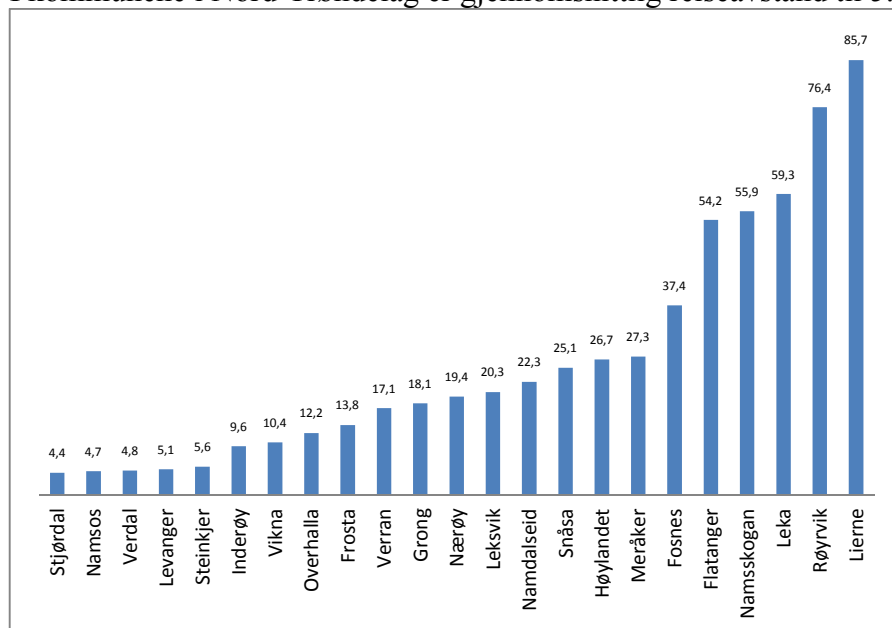
Hvordan skille mellom frivillig og ufrivillig små? Departementet har sett på reiseavstander i kommuner for å nå 5000 innbyggere:

Kommuner som taper deler av basistilskuddet frigjør midler som omfordes til alle kommuner. Jo høyere grenseverdien for avstand settes i det endelige forslaget fra departementet, jo færre kommuner vil få beholde basistilskuddet fullt ut og jo større beløp blir fordelt pr innbygger (fordel for kommuner med et større antall innbyggere).

Det er beskrevet tre ulike grenseverdier for avstand for å beholde fullt basistilskudd: 13,3 km, 16,5 km og 25,4 km. Det er ikke avklart hvilken grenseverdi som vil bli lagt til grunn i endelig forslag til modell.

I kommunene i Nord-Trøndelag er gjennomsnittlig reiseavstand til 5.000 personer som følger:

Grovt sett er bildet i Nord-Trøndelag at kommuner som ligger i nærheten av en by, får sterkere reduksjon enn kommuner som har lang avstand til byen. Dette har sammenheng med at bosettingsstrukturen i fylket er slik at de fleste små kommunene ligger langt fra byen, og at det er lange reiseavstander før 5000 innbyggere nås. Kommunene som ligger nært byene har stort sett lavere reiseavstander.

Regionalpolitiske tilskudd

Småkommunetilskuddet (til kommuner under 3.200 innbyggere) skal knyttes mer opp mot distriktpolitikken for øvrig og en høyere andel av tilskuddet skal fordeles pr innbygger, og mindre pr kommune. Behovet for tilskudd måles med distriktsindeksen. Det foreslås også en forenkling i tilskuddsstrukturen.

Departementet forslår to nye tilskudd i sitt forslag:

- Nord-Norge: Nord-Norge- og Namdalstilskuddet + småkommunetilskuddet
- Sør-Norge: Distrikstilskudd Sør-Norge + småkommunetilskuddet

Høringsnotatet angir ingen holdepunkter for hvor store endringer i beløp som følger av endret profil. Det er uvisst hvor mye av småkommunetillegget som skal fordeles pr innbygger, forslaget sier ikke noe om hvordan redusert tilskudd skal fordeles. Det er dermed ikke mulig å si noe om utslagene nå.

Skatteelementer

KMD foreslår ingen større endringer i skatteandel eller skatteutjevning. Ny selskapsskatt skal være en del av skatteutjevningen. Kommuner med vekst i lønnssummen i private foretak over en periode på fire år vil motta en andel av den nye selskapsskatten. Endelig modell for selskapsskatten skal presenteres i kommuneproposisjonen for 2017 (i mai 2016).

Økonomi ved sammenslåing

Kommuner som slår seg sammen i denne stortingsperioden vil få beregnet et inndelingstilskudd med utgangspunkt i inntektssystemet for 2016. I inndelingstilskuddet får kommunene beholde basistilskudd og eventuelle regionalpolitiske tilskudd de mister som følge av sammenslåingen i 15 år uavkortet etter sammenslåingen, før tilskuddet trappes ned over 5 år. Departementet mener dette vil gi forutsigbarhet og god tid til omstilling for disse kommunene.

Departementet har p.t. ikke sagt noe om hva som i perioden 2017-2019 vil være basis for inntektene til kommuner som vedtar sammenslåing (inntektssystemet for 2016 eller for 2017?).

Vurdering

Inntektssystemet er en mekanisme for fordeling av kommunesektorens hovedinntekter mellom de ulike kommunene. Når regjeringen nå kommer med forslag til endringer i inntektssystemet, innebærer dette at det blir en omfordeling av inntekter mellom kommunene. Skal noen kommuner få mer, må andre kommuner få mindre. Det å vurdere forslaget til endring av inntektssystemet innebærer dermed å vurdere hvilke omfordelinger endringene fører til, samt begrunnelser og konsekvenser av omfordelingene.

Departementets høringsforslag er en skissert endring av inntektssystemet som i liten grad presenterer hvilke omfordelinger det nye systemet vil innebære for de enkelte kommunene. Delvis inneholder høringsnotatet også endringer som det ikke er mulig å se virkninger av før endelig forslag konkretiseres i kommuneproposisjonen i mai. Dette gjør det vanskelig å få en

oversikt over omfordelingene mellom kommunene. KS har nå gjort foreløpige beregninger av utslagene, som til en viss grad bidrar til å belyse omfordelingene.

Det som er noe spesielt med endringene i inntektssystemet denne gangen, er at systemet skal endres midt i prosessen med at kommunene skal ta stilling til om en ønsker sammenslåing med andre kommuner. Departementet uttrykker også tydelig at endringene i inntektssystemet skal støtte kommunereformens intensjoner om færre og større kommuner.

Det som ikke er en uttalt målsetting med endringene, men som er et tydelig utslag av de foreslåtte endringene, er at de største kommunene i landet vil få vesentlig økte inntekter. Oslo vil eksempelvis få vel 400 mill kr i året i økte inntekter (omfordelt fra andre og mindre kommuner), Bergen tjener netto ca 83 mill kr, Trondheim tjener netto ca 89 mill kr, Stavanger tjener netto ca 79 mill kr, osv. I all hovedsak er økningen i disse kommunenes inntekter knyttet til innføringen av det nye strukturkriteriet, som strengt tatt er ment å redusere kompensasjonen for smådriftsulemper for "frivillig" små kommuner og dermed stimulere til gjennomføring av kommunereformen.

Virkningen er altså at man tar fra de minste og gir til de aller største. Det gir grunn til å stille spørsmål ved om en slik omfordeling fra små til de største kommunene er en bakenforliggende intensjon i kommunereformen. Dersom det derimot er en utilsiktet virkning av det nye systemet, må man kunne forvente at denne omfordelingsvirkningen blir korrigert i endelig konkretisert inntektssystem som skal presenteres i mai.

Økningen i inntektene for de største kommunene er i sum større enn det **storbytilskuddet** disse kommunene allerede mottar for å kompensere for særskilte storbyulemper. I høringsnotatet fra departementet har man ikke gjort noen nærmere vurdering av behovet for storbytilskuddet. Etter rådmannens syn fremstår det som åpenbart at det må være naturlig å avvikle storbytilskuddet dersom inntektssystemet blir utformet slik departementet foreslår.

Ettersom det nye inntektssystemet er ment å stimulere til gjennomføring av kommunereformen, er det naturlig å vurdere mål og virkemidler i reformen. De uttrykte hovedmålene for reformen har så langt hatt fokus på *gode og likeverdige tjenester, helhetlig samfunnsutvikling, bærekraftige og økonomisk robuste kommuner, samt styrket lokaldemokrati*. Kommunene er bedt om å vurdere sammenslåing ut fra disse målene og ekspertutvalgets kriterier for god kommunestruktur (tilstrekkelig kapasitet, kompetanse etc.). Med forslaget til nytt inntektssystem er alle disse momentene i realiteten erstattet av strukturkriteriet, hvor reiseavstand alene er det som skal fastslå om en liten kommune er frivillig eller ufrivillig liten og om kommunen dermed bør slås sammen med andre. Det er vanskelig ikke å oppfatte dette som en form for økonomisk tvang.

Departementet fremhever at endringene skal gjøre inntektssystemet mer *nøytralt* hva angår kommunestruktur. Tidligere har inntektssystemets nøytralitet vært utformet med innretning mot interne forhold (struktur på tjenestene) i en kommune, slik at en kommune ikke skal kunne gjøre interne tilpasninger som øker kommunens overføringer fra staten. Inntektssystemet har tidligere tatt kommunestrukturen som et gitt utgangspunkt, og fungert slik at inntektssystemet skulle utjevne utgifts- og inntektsforskjeller mellom kommunene med sikte på å oppnå et likeverdig tjenestetilbud for innbyggerne i de ulike kommunene.

Det nye nå er at inntektssystemet tildeles en rolle i å stimulere til kommunesammenslåing. Om dette er å gjøre inntektssystemet *nøytralt*, blir mer et politisk spørsmål når svaret allerede er gitt for hvordan man ønsker at kommunene skal tilpasse seg.

Forslaget fra departementet introduserer også begrepene “frivillig” og “ufrivillig” om smådriftsulemper og bruker begrepene som en del av begrunnelsen for endringer i inntektssystemet. Departementet avgrensner i denne omgang spørsmålet om “frivillige smådriftsulemper” til kommunenivået (administrativt nivå) i en kommune, samtidig som det uttrykkes at man nå ikke foreslår å stille spørsmål ved om smådriftsulemper på tjenestenivået er frivillige eller ufrivillige.

Prinsipielt er man her etter rådmannens oppfatning i ferd med å etablere et begrepsapparat hvor det i neste sving kan bli stilt spørsmål om også andre smådriftsulemper er frivillige og dermed ikke skal kompenseres. Dette berører fort bosettingsstrukturen. Hvis kommuner eksempelvis tillater spredt boligbygging, skapes det avstandsproblematikk som inntektssystemet i dag har kostnadsnøkler for å hensynta, men som på sikt kanskje ikke skal kompenseres om en ser det som frivillig for en kommune å tilrettelegge for slik bosetting. Motsatt kan en prinsipielt også problematisere om ikke også enkelte stordriftsulemper og vekstutfordringer kan sies å være frivillige. Kanskje bør - eksempelvis og satt på spissen - ordningen med veksttilskudd i inntektssystemet avvikles fordi man prinsipielt kan hevde at vekst er en frivillig sak for en kommune å tilrettelegge for?

Over tid kan man se for seg at det å fokusere på begrepene “frivillig/ufrivillig” i inntektssystemet vil kunne føre til et inntektssystem som i økende grad gir alle kommuner et mer likt tilskudd pr innbygger, uavhengig av ulikheter i geografiske, demografiske, bosettingsmessige og andre forhold i kommunene. Da har man samtidig fjernet seg langt fra målsettingen om å kunne tilby gode og likeverdige tjenester til innbyggerne, uavhengig av hvilken kommune man bor i.

Med strukturkriteriet synes høringsnotatet å ha sterkere fokus på å stimulere/tvinge til kommunesammenslåing enn å ha fokus på utjevning av ulikheter mellom kommunene slik at innbyggerne kan tilbys likeverdige velferdstjenester uavhengig av hvilken kommune en bor i.

Kommuner kan i dag kompensere for smådriftsulemper på administrativt nivå enten gjennom å etablere interkommunalt samarbeid eller ved kommunesammenslåing. Ved interkommunalt samarbeid beholder kommunene sine inntekter uendret og kan potensielt hente ut både kvalitative og økonomiske gevinster. Økonomiske gevinster beholder kommunene selv og kan bruke disse til et styrket tjenestetilbud. Mange kommuner har allerede tatt ut slike effekter gjennom interkommunalt samarbeid, slik at ytterligere effektiviseringspotensiale ved en sammenslåing kan være noe begrenset på administrativt nivå.

Ved sammenslåing vil de berørte kommunene miste deler av inntektene, etter en midlertidig periode hvor man i 15 år opprettholder inntektene (omgjort til et inndelingstilskudd) før visse deler av inntektene deretter avvikles over 5 år. Ved en sammenslåing av flere små kommuner vil inntektsbortfallet relativt sett kunne bli betydelig, ettersom en vil miste både basistilskudd og småkommunetilskudd per kommune. En sammenslåing av noe større kommuner vil i mindre grad medføre et inntektsbortfall av relativ betydning.

Departementets syn er at perioden hvor en sammenslått kommune opprettholder inndelings-tilskuddet (15-20 år) gir god tid til nødvendig omstilling. Etter rådmannens syn undervurderer man da den usikkerheten som inntektsbortfallet skaper hva angår nivå på framtidig tjenestetilbud. I de fleste sammenslåinger av mindre kommuner vil inntektsbortfallet langt overstige potensialet for effektivisering på administrativt nivå. I mange tilfeller vil også sammenslåtte distriktskommuner få svært store arealer og dermed et kontrollspenn som vil forutsette et større administrativt apparat enn om man sammenligner med mer kompakte bykommuner med tilsvarende innbyggertall.

Dersom kommunereformen ender med at mange kommuner slås sammen, vil samlet inndelingstilskudd for de berørte kommunene på landsbasis bli vesentlig. Når inndelingstilskuddene etter hvert opphører, er det et åpent spørsmål hvor disse midlene vil ta veien. Midlene kan beholdes i kommunesektoren ved å tilbakeføre midlene for eksempel via innbyggertilskuddet (som de største kommunene vil tjene mest på) eller staten kan se det som en begrunnelse for reduserte overføringer til kommunene. Det er liten grunn til å tro at de mindre kommunene vil få beholde noen større andel av disse midlene. Igjen kan det være grunn til å stille spørsmål ved om kommunereformen 1) også har et motiv om å omfordele ressurser fra små til store kommuner, eller 2) også har en målsetting om økonomisk effektivisering av kommunesektoren. Så langt har man ikke uttrykt slike økonomiske motiver for kommunereformen, men de økonomiske virkningene i kommunereformen og nå forslaget til nytt inntektssystem gjør det naturlig å oppfatte at det kan være tilfelle.

Småkommunetilskuddet (ca 5,5 mill kr for kommuner under 3.200 innbyggere) foreslås gjort mer avhengig av innbyggertallet i en kommune. Dette vil kunne medføre vesentlige reduksjoner for de aller minste kommunene. Selv om en liten kommune etter strukturkriteriet skulle bli vurdert å være ufrivillig liten, kan en slik kommune likevel oppleve en betydelig inntektsreduksjon i småkommunetilskuddet som i realiteten kan svekke grunnlaget for å bestå som egen kommune. Disse to foreslåtte endringene vil dermed ha motsatt virkning, og det synes lite fornuftig.

Småkommunetilskuddet er samlet av omtrent samme størrelse som storbytilskuddet og veksttilskuddet summert. Slik sett kan man betrakte det som en viss form for balanse som inntektssystemet bør kunne gi rom for i et langstrakt og spredtbygd land som Norge. Det kan være flere faktorer enn innbyggertall som angir utfordringer i små kommuner, og rådmannen vil tilrå at småkommunetilskuddet beholdes uendret.